

QUALITY OF LIFE OF ARUBAN YOUTH

A pilot study of different pathways to health and well-being and risky behavior of schoolchildren ages 10-13 years within the context of school

"The most powerful interventions with children and youth are those that seek to build a supportive ecology around a child. Certainly, it is valid to concern oneself with broader social policies, but the most direct impact is on the children and their immediate sphere of influence. Discouragement from destructive forces in the broader society cannot take such priority that it hides the powerful influence one can wield in the life of a child"
(Bronfenbrenner in Brendtro, 2006).

Dr. Paula Kibbelaar

(Instituto Pedagógico Arubano, Aruba)

Dr. Anne-Marie Slotboom

(Vrije Universiteit Amsterdam, The Netherlands)

Prof. Dr. Jan. Hendriks

(Vrije Universiteit Amsterdam, Universiteit van Amsterdam, The Netherlands)

Advisor:

Prof. dr. Catrien Bijlveld

(NSCR, Vrije Universiteit Amsterdam, The Netherlands)

QUALITY OF LIFE OF ARUBAN YOUTH: A PILOT STUDY OF DIFFERENT PATHWAYS TO HEALTH AND WELL-BEING AND RISKY BEHAVIOR OF SCHOOLCHILDREN AGES 10-13 WITHIN THE CONTEXT OF SCHOOL

ENGLISH

This pilot study examined the factors that contribute to risky behavior as well as factors that (despite a risky background) contribute to a healthy development of Aruban children in the final classes of primary education. This research pilot is framed and aimed to contribute to the National Integrated Strategic Plan (NISP) Nos Aruba 2025, the CaFT report, the coalition agreement (MEP, POR, RED), PEN and the Aruban implementation or version of the United Nations' Sustainable Development Goals (SDGs) number 3, number 4 and number 5 and lastly the 'Sociaal Crisis Plan' (SCP).

One of the main aims of this research was the development of a self-report instrument that can be used as a long-term youth monitor in primary and secondary schools. The youth monitor can then be used for development of youth policies that promote health and well-being and prevent risky behaviors.

Bronfenbrenner's Ecological Theory of Human Development (1977) was utilized as a theoretical model for this study in analyzing the results and formulating recommendations that fit in the National Education Plan and Sociaal Crisis Plan of Aruba. This model situates the child at the center, and it considers the child as an active participant in his/her learning and development.

Two studies were conducted in order to gather data and information on Aruban schoolchildren, namely a qualitative study with school professionals and a quantitative study with children ages 10-13 in eleven primary schools in Aruba.

The qualitative study aimed to answer the research question "What is the perspective of school

staff on factors related to the development of primary school children in Aruba?". The quantitative study examined the perspective of children through the research question "Which factors are related to well-being and problem behavior of schoolchildren in grades 5 and 6 in Aruba?". Data collection for the pilot study took place in May 2019.

For the qualitative study, eleven schools participated, representing the various school organizations spread across different neighborhoods on the island. Interviews were conducted with the teachers (grades 5 and 6), the management of the schools and other stakeholders.

For the quantitative study, the developed self-report instrument was administered to children of eleven schools representing the various school organizations spread across different neighborhoods on the island. Permission was obtained from school boards and parents to approach children in grades 5 and 6 to complete the questionnaire. The sample was made up of a total 848 children (Mean age: $M = 11.66$, $SD = 1.15$). The items of the questionnaire were categorized into wellbeing in general, wellbeing at school, problem behavior and individual factors, parental factors, school factors, peer factors, and neighborhood factors.

For the qualitative study, results can be summarized as follows, reflecting both strong points and difficulties as seen by the schools. Schools struggle with the externalizing problems of the children but at the same time report that children show trust in their schoolteachers, which is an important condition for learning intellectually, but also socially, emotionally and morally.

Schools are also aware of the necessity to stimulate health related behavior, which in return can improve well-being. Parents are often seen by the schools as overloaded and stressed due to too much work, struggling with poverty, and often seen as lacking parental skills, resulting in neglect and/or hardly no involvement in the school and schoolwork of their children. However, parents are also seen as resilient and in particular single mothers are sometimes seen as role models for their children in reaching their goals and taking care of the children. Also, the larger family network (including grandparents), that takes care of the children, can be seen as an important factor in creating positive relationships with the children. Three school-related topics were categorized that are important and pose a possible threat for a positive development of the pupils, namely: lack of financial support for the schools, the struggle with differences between pupils' native language and the language of instruction, and a lack of involvement of parents due to poverty, lack of parenting skills and lack of time. However, schools not only emphasize possible risks, but they also emphasize strengths, in particular the heterogenic, multi-cultural diverse population in their schools. Furthermore, the communities or neighborhoods have an impact on the schools, but the influence depends also on the specific barrio or neighborhood.

From the results of the quantitative study, some general conclusions can be formulated: 1) many Aruban children seem to do reasonably well, most children reported seeing themselves as happy children, who do not worry very often and most children did not report problem behavior such as

fighting and bullying, 2) however, a considerable percentage showed signs of low well-being (14,3%) and problem behavior (13,8%) at a relatively young age (pre-adolescent years), and 3) the factors associated with well-being (healthy coping, positive self-image, parental warmth, attachment to friends and not being victimized on the streets) and problem behavior (lack of self-control, lack of parental monitoring, problem behavior of friends, being victimized on the streets) are slightly different, suggesting that promoting well-being and reducing problem behavior may need separate approaches. Finally, some (small) differences in the predictors of well-being (a positive relation with parents and peers is more important for girls) and problem behavior (for boys a lack of self-control and for girls relational factors predict problem behavior) of boys and girls were found.

Both studies show that schools and children seem to relate problem behavior of the children to parenting behavior, concentration problems and problems in the neighborhood. However, in general schools have a somewhat more negative (maybe more realistic) perspective while children have a positive perspective. Schools more explicitly

emphasize difficulties with individual children, parents and the neighborhood, while children in general show a positive view of themselves and their parents.

The results of this study fit within Bronfenbrenners's ecological theory of human development (1977) and the Positive Youth Development model of Catalano et al. (2004). It is shown that the negative interactions between the child and his micro-environment can result in developmental problems, which, if not addressed, may continue into adolescence and beyond. However, protective factors on the other hand can help build resilience in children and adolescents. Therefore, recommendations are formulated that are not only in-

tended to reduce risks but also intended to emphasize strengths that may improve resiliency.

The recommendations of this study are as follow. In order to have an overview of how children in Aruba are developing, the following steps for monitoring are important: 1. Monitor all children on child, family, school, friend and neighborhood characteristics related to well-being. 2. Monitor all children on child, family, school, friend and neighborhood characteristics related to antisocial and possibly delinquent behavior. 3. Specifically monitor children starting in grade 5 by using the newly developed survey and repeating this every two years until they finish secondary school.

To improve wellbeing and reduce problem behavior (the following recommendations are given that fit into the micro, meso and exosystem as formulated by Bronfenbrenner (1977). Microsystem: 4. Develop tools to improve self-control in children. Many children do experience problems with concentration and paying attention. 5. Improve healthy family relationships, which is especially important for girls. 6. Improve the possibilities for teachers to pay attention to individual children (by recruiting more teaching assistants etc.), especially those who are at risk for developing antisocial behavior and/or developing mood problems. 7. Continue focusing on the relationship between native language and language of instruction. 8. Improve health-related behavior. Mesosystem: 9. Offer approachable parenting support. 10. Stimulate parent participation at school. Exosystem: 11. Increase neighborhood safety to increase well-being and possibilities especially for girls to expand their social environment safely. Lastly, in view of the expected negative effects of the COVID-19, it is even more important to closely monitor the development of children in Aruba.

KWALITEIT VAN LEVEN VAN ARUBAANSE JONGEREN: EEN PILOTSTUDIE VAN VERSCHILLENDE WEGEN NAAR GEZONDHEID EN WELZIJN EN RISKANT GEDRAG VAN SCHOOLKINDEREN VAN 10-13 JAAR BINNEN DE CONTEXT VAN SCHOOL

DUTCH

In deze pilotstudie is gekeken naar de factoren die bijdragen aan risicovol gedrag en factoren die (ondanks een risicovolle achtergrond) bijdragen aan een gezonde ontwikkeling van Arubaanse kinderen in de laatste klassen van het basisonderwijs. Deze onderzoekspilot is omkaderd en heeft als doel bij te dragen aan het Nationaal Geïntegreerd Strategisch Plan (NISP) nrs. Aruba 2025, het CaFT-rapport, het regeerakkoord (MEP, POR, RED), PEN en de Arubaanse implementatie of versie van de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) nummer 3, nummer 4 en nummer 5 en tenslotte het Sociaal Crisisplan (SCP).

Dit onderzoek heeft een zelfrapportage-instrument opgeleverd dat kan worden ingezet als jeugdmonitor op basisscholen en middelbare scholen, waarbij kinderen en jongeren over een aantal jaren gevolgd kunnen worden. De jeugdmonitor kan vervolgens worden gebruikt voor het ontwikkelen van jeugdbeleid dat gezondheid en welzijn van kinderen en jongeren bevordert en risicovol gedrag voorkomt. Bronfenbrenners Ecological Theory of Human Development (1977) werd gebruikt als theoretisch model voor deze studie bij het analyseren van de resultaten en het formuleren van aanbevelingen die passen in het Nationaal Onderwijsplan en Sociaal Crisisplan van Aruba. Dit model plaatst het kind in het centrum van zijn of haar beleavingswereld en beschouwt het kind als een actieve deelnemer in zijn / haar leren en ontwikkeling. Er zijn twee onderzoeken uitgevoerd om gegevens en informatie voor dit onderzoek te verzamelen, namelijk een kwalitatief onderzoek met schoolprofessionals en schoolteams

en een kwantitatief onderzoek waarbij het ontwikkelde zelfrapportage-instrument werd afgenomen bij kinderen van 10-13 jaar (5de en 6de klassers) op elf basisscholen op Aruba.

In het kwalitatieve onderzoek stond de volgende onderzoeksvraag centraal: "Wat is het perspectief van schoolpersoneel op factoren die verband houden met de ontwikkeling van basisschoolkinderen op Aruba?". In de kwantitatieve studie is het perspectief van kinderen onderzocht aan de hand van de onderzoeksvraag "Welke factoren zijn gerelateerd aan welzijn en probleemgedrag van schoolkinderen in groep 5 en 6 op Aruba?". De gegevensverzameling voor de pilotstudie vond plaats in mei 2019.

Aan het kwalitatieve onderzoek namen elf scholen deel, die de verschillende schoolorganisaties vertegenwoordigden verspreid over verschillende wijken op het eiland. Er zijn interviews afgenomen met de leerkrachten (groep 5 en 6), het management van de scholen en andere belanghebbenden.

Voor het kwantitatieve onderzoek zijn vragenlijsten afgenomen op elf scholen die de verschillende schoolorganisaties vertegenwoordigen, verspreid over verschillende wijken op het eiland. Er is toestemming verkregen van schoolbesturen en ouders om kinderen in groep 5 en 6 te benaderen om de vragenlijst in te vullen. De steekproef bestond uit in totaal 848 kinderen (gemiddelde leeftijd: $M = 11,66$, $SD = 1,15$). Met de vragenlijst werden, naast welbevinden en probleemgedrag de volgende risico- en beschermende factoren gemeten: kind-

factoren, ouderfactoren, schoolfactoren, leeftijdsfactoren en buurtfactoren.

Voor het kwalitatieve onderzoek kunnen de resultaten als volgt worden samengevat, waarbij zowel sterke punten als moeilijkheden worden benoemd door de scholen. Scholen vinden het lastig om met de externaliserende problemen van de kinderen om te gaan, maar melden tegelijkertijd dat kinderen vertrouwen tonen in hun leerkrachten. Scholen zijn zich ook bewust van de noodzaak om gezondheidsgerelateerd gedrag te stimuleren, wat op zijn beurt het welzijn kan verbeteren. Ouders worden door de scholen vaak gezien als overbelast en gestrest door te veel werk, en worstelend met armoede. Ook zien scholen gebrekkige opvoedingsvaardigheden, wat kan resulteren in verwaarlozing en weinig betrokkenheid bij het schoolwerk van hun kinderen. Ouders worden echter ook als veerkrachtig gezien en met name alleenstaande moeders worden soms gezien als rolmodellen voor hun kinderen bij het bereiken van hun doelen en het zorgen voor de kinderen. Ook kan het grotere familienetwerk (inclusief grootouders), dat voor de kinderen zorgt, gezien worden als een belangrijke factor bij het creëren van positieve relaties met de kinderen. Er werden

drie school gerelateerde onderwerpen genoemd die belangrijk zijn en een mogelijke bedreiging vormen voor een positieve ontwikkeling van de leerlingen, namelijk: gebrek aan financiële steun voor de scholen, de worsteling met verschillen tussen moedertaal en instructietaal van leerlingen, en een gebrek aan betrokkenheid van ouders door armoede, gebrek aan opvoedingsvaardigheden en gebrek aan tijd. Scholen benadrukken echter niet alleen mogelijke risico's, maar benadrukken ook sterke punten, met name de heterogene, multi cultureel diverse populatie op hun scholen. Verder hebben de buurten een impact op de scholen, maar de invloed hangt ook af van de specifieke barrio of buurt waar de kinderen vandaan komen.

Uit de resultaten van het kwantitatieve onderzoek kunnen enkele algemene conclusies worden getrokken: 1) veel Arubaanse kinderen lijken het redelijk goed te doen, de meeste kinderen gaven aan zichzelf als gelukkige kinderen te zien, die zich niet vaak zorgen maken en de meeste kinderen rapporteerden geen probleemgedrag zoals als vechten en pesten, 2) Een deel van de kinderen rapporteerde verminderd welbevinden (14,3%) en probleemgedrag (13,8%) op relatief jonge leeftijd (pre-adolescente jaren), en 3) de factoren die samenhangen met welzijn (gezonde coping, positief zelfbeeld, binding met vrienden, geen slachtofferschap op straat) en probleemgedrag (gebrek aan zelfcontrole, gebrek aan ouderlijk toezicht, probleemgedrag van vrienden, slachtofferschap op straat) zijn enigszins verschillend wat suggereert dat het bevorderen van welzijn en het verminderen van probleemgedrag verschillende benaderingen nodig hebben. Ten slotte worden enkele (kleine)

verschillen gevonden tussen jongens en meisjes in de voorspellers van welzijn (een positieve relatie met ouders en vrienden is belangrijker voor meisjes dan voor jongens) en probleemgedrag (gebrek aan zelfcontrole voorspelt probleemgedrag van jongens terwijl relationele factoren probleemgedrag van meisjes voorspellen).

Samenvattend kunnen we concluderen dat zowel de scholen als de kinderen het probleemgedrag van de kinderen lijken te relateren aan opvoedgedrag, concentratieproblemen en problemen in de buurt. Daarnaast verschilt het perspectief van de scholen en de leerlingen enigszins. Scholen leggen meer de nadruk op moeilijkheden met individuele kinderen, ouders en de buurt, terwijl kinderen over het algemeen een positieve kijk op zichzelf en hun ouders hadden.

De resultaten van deze studie passen binnen Bronfenbrenners ecologische theorie van menselijke ontwikkeling (1977) en het Positive Youth Development-model van Catalano et al. (2004). Het is aangetoond dat de negatieve interacties tussen het kind en zijn micro-omgeving kunnen leiden tot ontwikkelingsproblemen, die, als ze niet worden aangepakt, kunnen voortduren tot in de adolescentie en daarna. Aan de andere kant kunnen beschermende factoren echter helpen bij het opbouwen van veerkracht bij kinderen en adolescenten. Daarom worden aanbevelingen geformuleerd die niet alleen bedoeld zijn om risico's te verminderen, maar ook bedoeld zijn om sterke punten te benadrukken die de veerkracht kunnen verbeteren.

De aanbevelingen van deze studie zijn als volgt. Om een overzicht te hebben van hoe kinderen op Aruba zich ontwikkelen, zijn de volgende stappen voor monitoring belangrijk: 1. Monitor

alle kinderen op kind-, familie-, school-, vrienden- en buurtkenmerken met betrekking tot welzijn. 2. Monitor alle kinderen op kind-, familie-, school-, vriend- en buurtkenmerken die verband houden met antisociaal en mogelijk delinquent gedrag. 3. Monitor de kinderen vanaf klas 5 van de basisschool met behulp van het nieuw ontwikkelde zelf-rapportage instrument en herhaal dit elke twee jaar totdat ze de middelbare school hebben afgerond.

Om het welzijn te verbeteren en probleemgedrag te verminderen worden de volgende aanbevelingen gedaan die passen in het micro-, meso- en exosysteem zoals geformuleerd door Bronfenbrenner (1977). Microsysteem: 4. Ontwikkel hulpmiddelen om de zelfbeheersing bij kinderen te verbeteren. Veel kinderen hebben problemen met concentratie en opletten. 5. Verbeter gezonde gezinsrelaties, dit is met name ook belangrijk voor meisjes. 6. Verbeter de mogelijkheden voor leerkrachten om aandacht te schenken aan individuele kinderen (door meer onderwijsassistenten te werven enz.), Vooral degenen die het risico lopen antisociaal gedrag te ontwikkelen en / of internaliserende problemen (zoals een depressieve stemming) te ontwikkelen. 7. Blijf focussen op de relatie tussen moedertaal en de instructietaal. 8. Verbeter gezondheidsgedrag. Mesosysteem: 9. Bied laagdrempelige opvoedingsondersteuning. 10. Stimuleer ouderparticipatie op school. Exosysteem: 11. Verhoog de veiligheid in de buurt om het welzijn en de mogelijkheden te vergroten, vooral voor meisjes om hun sociale omgeving veilig te kunnen ontdekken. Ten slotte is het gezien de verwachte negatieve effecten van COVID-19 nog belangrijker om de ontwikkeling van kinderen op Aruba nauwlettend te volgen.

"De resultaten van deze studie passen binnen Bronfenbrenners ecologische theorie van menselijke ontwikkeling (1977) en het Positive Youth Development-model van Catalano et al."

CALIDAD DI BIDA DI HUBENTUD DI ARUBA: UN ESTUDIO PILOTO TOCANTE DIFERENTE CAMINDA PA SALUD, BIENESTAR Y COMPORTACION RIESGOSO DI MUCHA DI 10 PA 13 AÑA DEN E CONTEXTO ESCOLAR

PAPIAMENTO

E estudio piloto aki a studia e factornan cu ta contribui na comportacion di riesgo, y e factornan cu (a pesar di un background riesgoso) ta contribui na un desaroyo saludabel di e mucha Arubiano den e ultimo klasnan di educacion primario. E investigacion piloto aki ta ehecuta den un marco y tin como obhetivo contribui na e Plan Strategico Nacional Integra (NISP) Nos Aruba 2025, e raport di CaFT, e acuerdo di coalicion (MEP, POR, RED), PEN y implementacion of version di Aruba di Nacion Uni. Obhetivo di Desaroyo Sostenibel (ODS) number 3, number 4 y number 5 y por ultimo e ‘Plan di Crisis Social’ (CPS).

E investigacion aki a trata na desaroya un instrumento di autoinforme cu por uza como youth monitor pa tempo largo den scol primario y secundario. Por uza e youth monitor aki pa desaroyo di strategia pa hubentud pa promove salud y bienestar y evita comportacion riesgoso.

A haci uzo di Teoria Ecologico di Desaroyo Humano di Bronfenbrenner (1977) como modelo teorico pa e estudio aki pa analisa e resultadonan y formula recomendacion cu ta encaha den e Plan Nacional di Educacion y e Plan di Crisis Social di Aruba. E modelo aki ta pone e mucha den center y ta considera e mucha como un participante activo den su educacion y desaroyo.

A haci dos estudio cu e fin di recopila dato y informacion pa e investigacion aki, esta, un estudio cualitativo cu profesional riba tereno escolar y un estudio cuantitativo cu mucha di 10 pa 13 aña na diesun scol primario di Aruba.

E estudio cualitativo tabata tin como obhetivo contesta e pregunta di investigacion “Cua ta e

perspectiva di personal escolar tocante e factornan relaciona cu desaroyo di alumno di scol primario na Aruba?” E estudio cuantitativo a studia perspectiva di e alumnonan mediante e pregunta di investigacion “Ki factor ta relaciona cu bienestar y conducta problematico di alumno di klas cinco y klas seis na Aruba?”. E recopilacion di dato pa e estudio piloto a tuma lugha den luna di mei 2019.

Pa e estudio cualitativo a participa diesun scol, representando tur organisacion escolar reparti den e diferente barionan di e isla. A realiza entrevista cu e maestronan (klas cinco y seis), management di e scolnan y otro partido di interes.

Pa e estudio cuantitativo, a realiza encuesta autoadministra na diesun scol representando e diferente organisacionnan escolar reparti den e diferente barionan di e isla. A ricibi permiso di e directivanan di scol y mayor pa acerca e muchanan di klas 5 y 6 pa completa e cuestionario. E muestra tabata consisti di un total di 848 mucha (edad media: $M = 11,66$, $DI = 1,15$). A clasifica e variabelnan dependiente den factor individual, factor mayor, factor scol, factor compaño / peers y factor bario.

Pa e estudio cualitativo, por resumi e siguiente resultadonan. A categorisa tres tema relaciona cu scol cu ta importante y ta representa un posibel menasa pa e desaroyo positivo di e alumnonan, esta: falta di apoyo financiero pa scol, lucha cu diferencia entre idioma materno di e alumnonan y idioma di instruccion, y un falta di participacion di e mayornan debi na pobresa, falta di habilidad como mayor y falta di tempo. Ademas, e comunidadnan of bario tin un impacto riba scol, pero e influencia ta depende tambe di e bario specificamente.

Saliendo di e resultadonan di e estudio cuantitativo, por formula algun conclusion general: 1) tin indicacion cu hopi mucha na Aruba ta funciona razonabelmente bon, mayoria di e muchanan a informa cu nan ta mira nan mes como mucha feliz, cu no ta preocupa cu hopi frecuencia y mayoria di e muchanan no a informa di comportacion problematico como pelea y termento/bullying, 2) sinembargo, un porcentahe considerabel a duna señal di un nivel abou di bienestar (14,3%) y comportacion problematico (13,8%) na un edad relativamente hoben (pre-adolescencia), y 3) factor asocia cu bienestar y conducta problematico ta tiki diferente, loke ta sugeri cu promocion di bienestar y reduccion di conducta problematico kisas mester di enfoke separa. Finalmente, ta contra algun diferencia (chikito) den e factornan cu por pronostica bienestar y comportacion problematico di mucha homber y mucha muhe.

Si mira mas den profundidad, por mira cu un porcentahe halto (30%) di mucha cu ta den e ultimo añanan di scol primario a tuma un caminda den scol primario mas largo cu ta previsto. Reduccion di cantidad di keda sinta tin atencion caba di Minister di Educacion, y e resultadonan aki ta confirma cu continuacion di esfuerso pa reduci e cantidad aki ta importante.

Na nivel di factor individual di mucha, mita di e muchanan a raporta un nivel abou di autocontrol, un cantidad considerabel di mucha a raporta un estilo di bida poco saludabel (40%) y mayoria di e muchanan a raporta un autoimagen positivo (74%). Na nivel familiar, ta muestra cu mayoria di e muchanan tin un perspectiva positivo di comportacion di nan mayornan (85%) y e relacion cu nan mayornan (77%). Na nivel escolar, mayoria di e muchanan (72%) a indica di ta satisfecho cu nan resultadonan di scol y nan relacion cu maestro. Tambe nan a informa di tin un vision positivo di comportacion di nan amigonan y e relacion cu nan. Un cantidad preocupante di mucha (66%) a informa cu nan ta sinti insegur den nan bario.

Aunke mayoria mucha den e estudio aki a

señala un nivel halto di bienestar, nivel abou di comportacion problematico y informacion positivo tocante mayor, amigo y scol, un cantidad di mucha cu no por negligisha (1 of 2 di cada 10) a menciona un nivel abou di bienestar y/of frecuencia halto di comportacion problematico. Mas especificamente, falta di control interno y externo por aumenta riesgo di problema di comportacion. Ademas, un estilo menos saludabel di handle, autoimagen menos positivo y problema den relacion cu mayor, amigo y scol por aumenta e riesgo di un nivel abou bienestar. E respondentenan di e dos estudionan tin bi-aha tabata diferente den nan perspectiva tocante mucha y nan contexto social. Sinembargo, ta ex-

isti algun similaridad entre e dos estudionan. Tanto scol como alumno aparentemente ta relaciona comportacion problematico di mucha cu comportacion di nan mayornan, e problemanan di concentracion y problema di bario. Scol a enfatisa mas explicitamente e dificultadnan cu mucha, mayornan y bario, mientras cu e muchanan, generalmente, a mostra un vision positivo di nan mes y di nan mayornan.

E resultadonan di e estudio aki ta fit den e teoria ecologico di desaroyo humano di Bronfenbrenner (1977) y e modelo di Desaroyo Hubenil Positivo di Catalano et al. (2004). Ta mostra cu interaccion negativo entre e mucha y su micro-ambiente por resulta den problema di desaroyo cu, si no ta atendi, por continua den adolescencia y mas despues. Sinembargo, e factornan pronosticando, di otro banda, por yuda desaroya e resistencia den mucha y adolescente. Por lo tanto, ta formula recomendacion cu no solamente tin intencion di reduci riesgo, sino cu tambe tin e intencion di enfatisa e puntonan fuerte cu por mehora e resistencia.

E recomendacionnan di e estudio aki ta como lo siguiente. Pa tin un vision general di con e muchanan ta desaroya na Aruba, e siguiente pasonan pa monitoreo ta importante: 1. Monitoreo tur mucha pa loke ta trata característica di mucha, famia, scol, amigo y bario den relacion cu bienestar. 2. Monitoreo característica di tur mucha, familia, scol, amigo y bario den relacion cu comportacion antisocial y posibelmente di delincuencia. 3. Monitoreo específicamente e muchanan cu ta cominsa klas 5 uzando e encuesta recientemente desaroya y repitíe cada dos aña te cu nan caba scol secundario.

Pa mehora bienestar y reduci conducta problematico (e informacion tocante característica

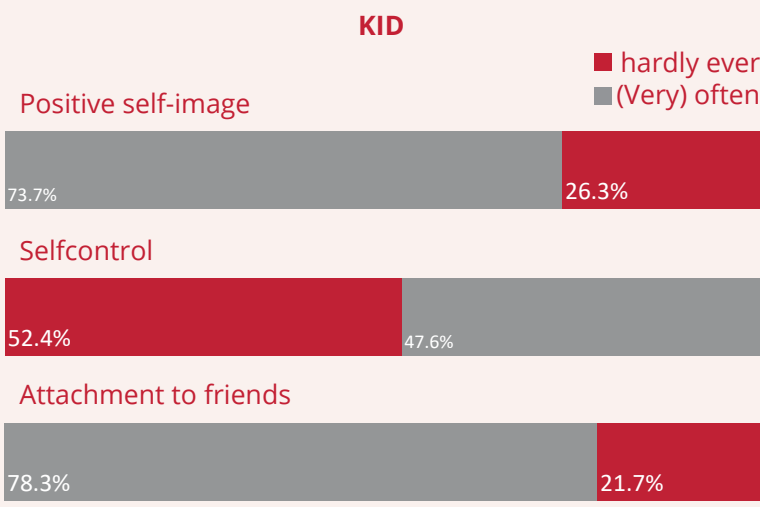
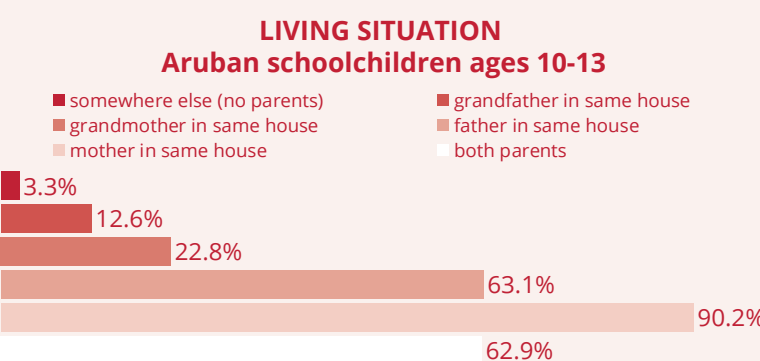
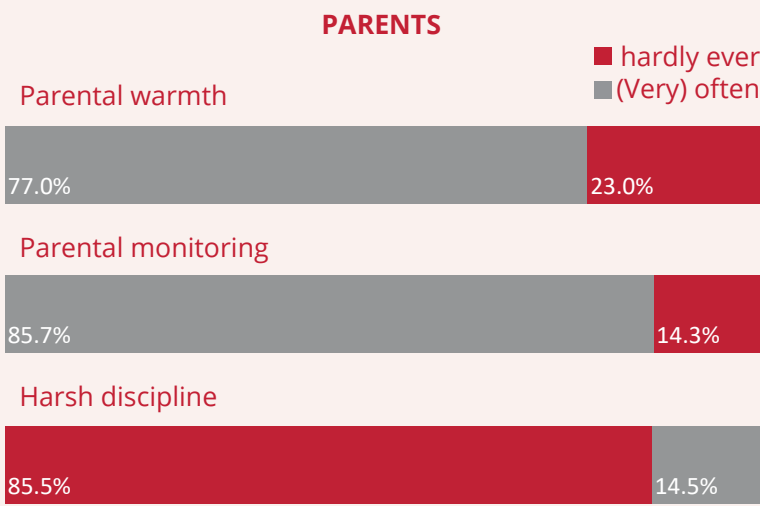
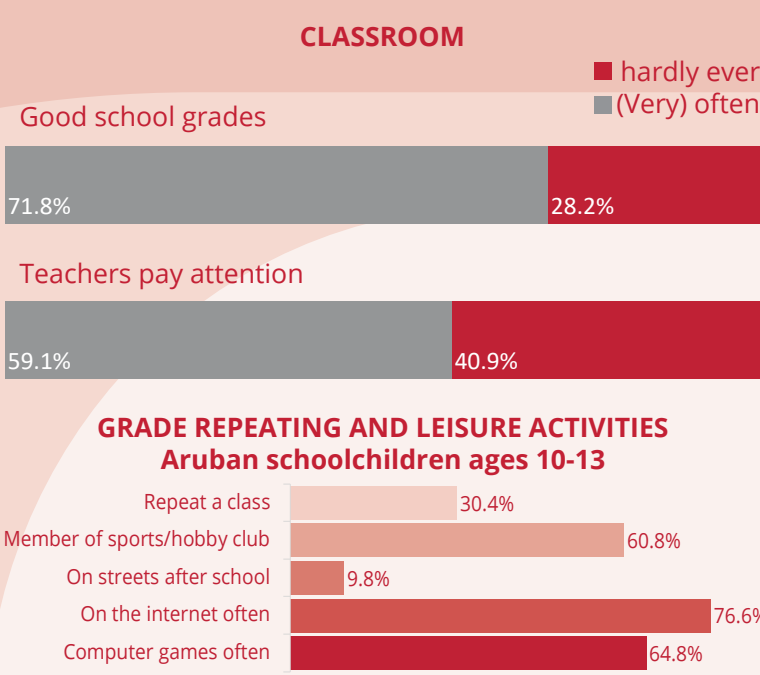
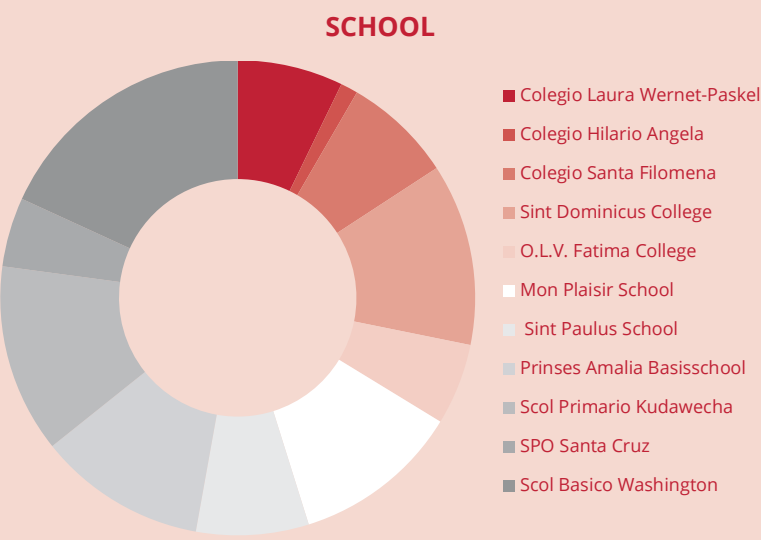
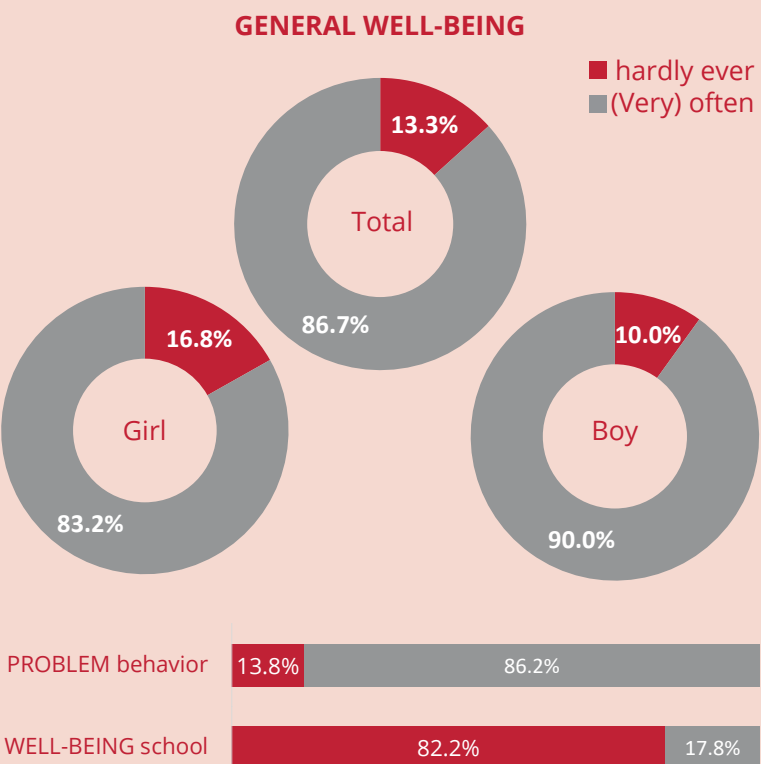
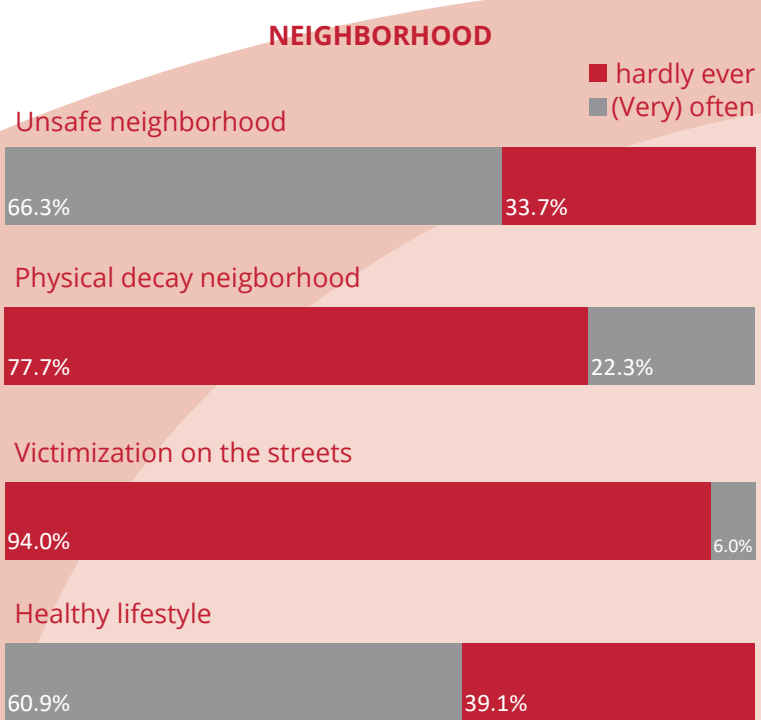
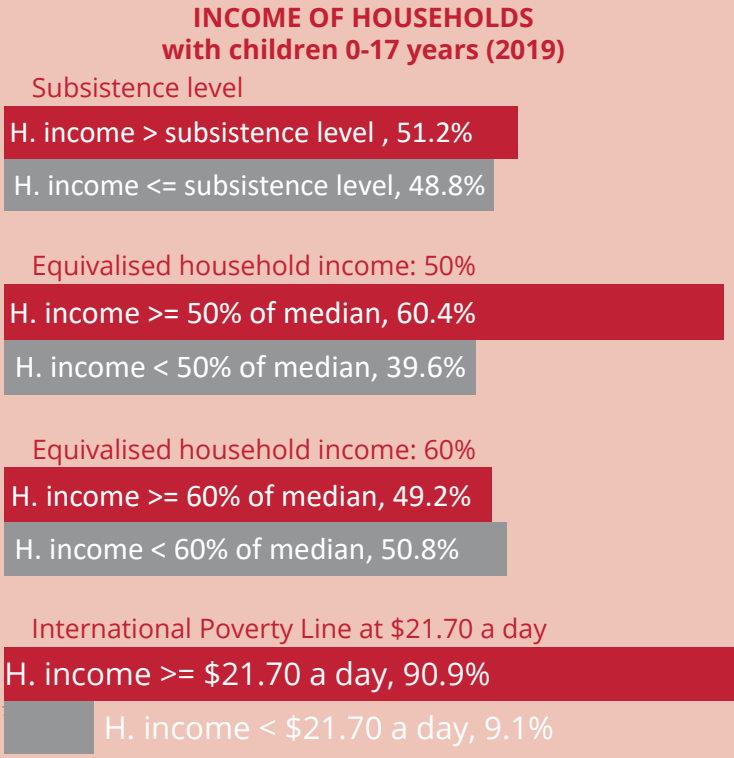
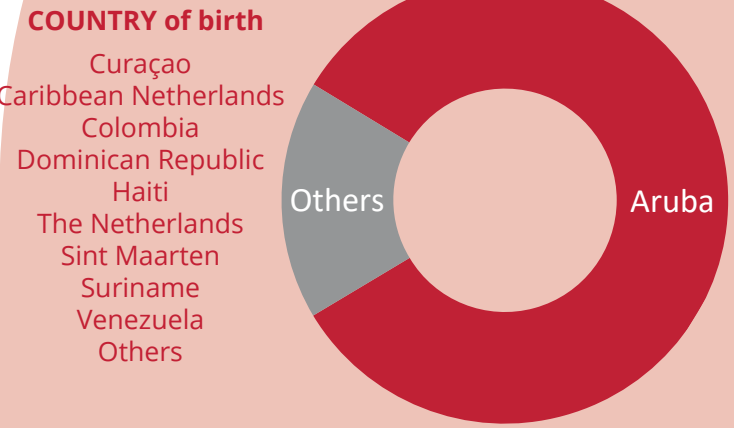
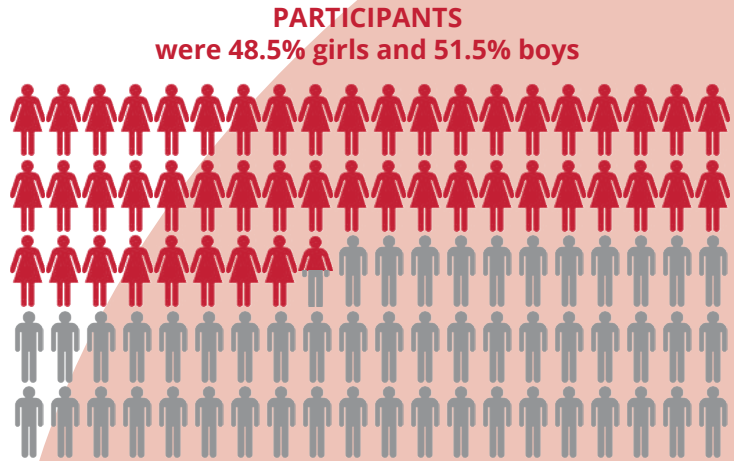
y comportacion di mucha ta deriva di youth monitor) ta duna e siguiente recomendacionnan cu ta fit den e exosistema micro, meso formula pa Bronfenbrenner (1977). Microsistema: 4. Desaroya hement pa mehora e autocontrol den e muchanan. Hopi mucha ta experiencia problema di concentracion y atencion. 5. Mehora relacion familiar saludabel, lo cual ta especialmente importante pa mucha muhe. 6. Mehora posibilidad pa e maestronan presta atencion na e alumnonan di forma individual (door di recrutar asistente di klas, etc.), especialmente esnan cu ta den riesgo di desaroya un comportacion antisocial y/of desaroya problema di humor. 7. Continua cu enfoque riba e relacion entre idioma materno y idioma di instruccion. 8. Mehora comportacion relaciona cu salud. Mesosistema: 9. Ofrece apoyo accesibel pa e mayornan. 10. Stimula participacion di mayor na scol. Exosistema: 11. Incrementa seguridad di bario pa aumenta bienestar y posibilidad, especialmente pa tur mucha muhe por expande nan ambiente social di manera segur. Por ultimo, den bista di e efectonan negativo spera di COVID-19, monitoreo di cerca e desaroyo di e muchanan na Aruba ta mas importante ainda.

"...falta di apoyo financiero pa scol, lucha cu diferencia entre idioma materno di e alumnonan y idioma di instruccion, y un falta di participacion di e mayornan debi na pobreza, falta di habilidad como mayor y falta di tempo."

QUALITY OF LIFE OF ARUBAN YOUTH

A pilot study of different pathways to health and well-being and risky behavior of schoolchildren ages 10-13 years within the context of school

MACROSYSTEM

EXOSYSTEM

MICROSYSTEM

Bronfenbrenner's Ecological theory (1977)

MONITORING

1. Monitor all children on child, family, school, friend and neighborhood characteristics related to well-being.
2. Monitor all children on child, family, school, friend and neighborhood characteristics related to antisocial and possibly delinquent behavior.
3. Specifically monitor children starting in grade 5 by using the newly developed survey and repeating this every two years until they finish secondary school.

MICROSYSTEM (child, family, classroom, peers)

4. Develop tools to improve self-control in children. Many children do experience problems with concentration and paying attention.
5. Improve healthy family relationships, which is especially important for girls.
6. Improve the possibilities for teachers to pay attention to individual children, especially those who are at risk for developing antisocial behavior and/or developing mood problems.
7. Continue focusing on the relationship between native language and language of instruction.
8. Improve health-related behavior.

MESOSYSTEM (e.g. relations between family and school)

9. Approachable parenting support.
10. Stimulate parent participation at school.

EXOSYSTEM (social context which influences child through microsystem, e.g. neighborhoods/barios, health agencies)

11. Increase neighborhood safety to increase well-being and possibilities especially for girls to expand their social environment safely.

AND FINALLY

12. In view of the expected negative effects of the COVID-19, it is even more important to closely monitor the development of children in Aruba.

